

RAAD VAN TOEZICHT VERZEKERINGEN

UITSpraak Nr. 2007/025 Br

in de klacht nr. 2006.3682 (108.06)

ingediend door:

hierna te noemen 'klaagster',

tegen:

hierna te noemen 'verzekeraar'.

De Raad van Toezicht Verzekeringen heeft kennis genomen van de schriftelijke klacht, alsmede van het daartegen door verzekeraar gevoerde schriftelijke verweer. De Raad heeft aanleiding gevonden, alvorens uitspraak te doen, verzekeraar in een zitting van de Raad te horen.

Voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, is het navolgende gebleken.

Inleiding

Klaagsters tussenpersoon heeft verzekeraar bij brief van 1 november 2005 verzocht de door klaagster bij verzekeraar gesloten glasverzekering en de inventarisverzekering per eerstkomende gelegenheid te royeren. Bij deze brief was gevoegd een afschrift van een brief van klaagster van 24 augustus 2005 waarin verzekeraar werd verzocht de verzekeringen per contractvervaldatum te beëindigen. Vervolgens heeft klaagster verzekeraar op 14 november 2005 verzocht genoemde verzekeringen per direct te royeren.

Verzekeraar heeft geweigerd voornoemde verzekeringen tussentijds te beëindigen.

In de op de door klager gesloten glas- en de inventarisverzekering van toepassing zijnde verzekeringsvoorwaarden is, voor zover hier relevant, vermeld dat de verzekering eindigt:

'door schriftelijke opzegging door de verzekeringnemer:

- per contractvervaldatum (...)

en na schriftelijke opzegging door de maatschappij:

- per premievervaldatum mits de opzegging ten minste 3 maanden voordien aan de verzekeringnemer is geschied'.

De contractvervaldatum voor de glasverzekering is: 2 oktober 2012 en voor de inventarisverzekering: 6 maart 2015.

De klacht

Eind 2005 is klaagster overgestapt naar een nieuwe tussenpersoon. Na inventarisatie van de lopende verzekeringen heeft deze tussenpersoon klaagster geadviseerd de bij verzekeraar gesloten glas- en de inventarisverzekering op te zeggen, deels omdat er feitelijk geen belang meer was en deels gezien klaagsters financiële situatie.

2007/025 Br

Klaagster beklagt zich erover dat verzekeraar wel zelf de door klaagster gesloten aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven en beroepen tussentijds heeft opgezegd, maar heeft geweigerd aan het door klaagster gedane verzoek tot tussentijdse beëindiging van de glas- en de inventarisverzekering te voldoen.
Het standpunt van verzekeraar

De nieuwe tussenpersoon van klaagster zond verzekeraar op 1 november 2005 twee verzoeken van verzekerde: één tot intermediairwijziging en één tot beëindiging van de inventaris- en de glasverzekering per contractvervaldatum. De brief van 1 november 2005 luidt: "Bijgaand treft u getekende stukken [aan] teneinde polis op ons agentschap over te zetten en/of royement per eerstkomende gelegenheid aan te tekenen". Verzekeraar heeft de royementsdata van 6 maart 2015, resp. 2 oktober 2012 conform zijn brief van 17 november 2005 in zijn administratie vastgelegd. Vervolgens verzocht klaagster verzekeraar op 14 november 2005 de inventaris- en de glasverzekering per direct te royeren; de inventarisverzekering wegens 'geen/onvoldoende verzekerbare belangen' en de glasverzekering wegens 'zeer geringe marges'. Omdat de opgegeven redenen daartoe geen juiste grond opleveren, heeft verzekeraar deze opzeggingen afgewezen. Verzekeraar heeft daarbij mede rekening gehouden met het provisiebelang van de oude tussenpersoon. Verzekeraar heeft klaagster voorgesteld de verzekerde bedragen aan te passen aan de nieuwe situatie en de premies in kwartalen te betalen zonder premietoeslag. Ondanks herhaald verzoek aan de nieuwe tussenpersoon deze voorstellen met klaagster te bespreken en verzekeraar de uitkomst hiervan schriftelijk mee te delen, heeft deze daarop nimmer gereageerd.

Wat betreft het beëindigen van de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering merkt verzekeraar het volgende op. Bij brief van 22 november 2005 heeft verzekeraar deze verzekering pro forma opgezegd per de toen eerstvolgende mogelijkheid, de premievervaldatum van 1 januari 2007. Bij die gelegenheid heeft verzekeraar tegelijk een voorstel gedaan om de verzekering op gewijzigde condities voort te zetten. Op 14 december 2005 deelde de nieuwe tussenpersoon verzekeraar mede dat klaagster niet akkoord ging met het voorstel en hij verzocht de verzekering al per 1 januari 2006 in plaats van per 1 januari 2007 te beëindigen. Verzekeraar heeft daarmee ingestemd. De nieuwe tussenpersoon heeft dit bevestigd met zijn brief van 20 januari 2006.

Aan de opzegging van de inventaris- en de glasverzekering door klaagster liggen geen geldige redenen ten grondslag. In laatste instantie is door de tussenpersoon ook nog een beroep gedaan op de gelijke opzegbevoegdheden van art. 7:940 BW, maar dat lijkt gezocht en oneigenlijk. Eerst werden deze verzekeringen opgezegd per eerstkomende contractvervaldatum en vervolgens per direct op onjuiste gronden van 'geen/onvoldoende verzekerde belangen', resp. 'zeer geringe marges'. Het heeft er de schijn van dat de nieuwe tussenpersoon de verzekeringen eigenlijk provisie-vrij heeft willen maken. Bovendien is het nieuwe verzekeringsrecht op de opzeggingen van 1 november 2005 nog niet van toepassing.

Het gelijkheidsbeginsel dat aan artikel 7:940 lid 3 BW ten grondslag ligt, betekent dat ook de verzekerde een geldige reden moet hebben om de relatie tussentijds te kunnen beëindigen. In dit geval ontbreekt die geldige reden.

2007/025 Br

Het commentaar van klaagster

Na kennisneming van het verweer van verzekeraar heeft klaagster haar klacht gehandhaafd en nog het volgende aangevoerd. Klaagsters tussenpersoon heeft niet getracht het nieuwe verzekeringsrecht op de opzegging van 2005 van kracht te laten zijn, doch heeft het opzeggingsrecht eerst ingeroepen per eerstkomende premievervaldatum in 2006.

Het overleg met verzekeraar

Ter zitting is de klacht met verzekeraar besproken. Verzekeraar heeft aangevoerd dat het verzekeraar belang van klaagster bij de inventarisverzekering niet ontbreekt, maar vermoedelijk is verminderd en dat klaagster, ondanks verzoeken daartoe, nimmer heeft medegedeeld wat haar verzekeraar belang thans nog is. Voorts heeft verzekeraar nog aangevoerd dat klaagster de verzekeringsovereenkomsten heeft gesloten in de uitoefening van haar beroep of bedrijf en dat verzekeraar voor zakelijke verzekeringen uitgaat van tienjarige contracten.

Het oordeel van de Raad

Algemene beschouwing

De Raad stelt in deze zaak het volgende voorop.

1. Voor de uitleg van artikel 7:940 lid 3 BW zijn de volgende passages uit de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel 'Vaststelling van titel 7.17 (verzekering) en titel 7.18 (lijfrente) van het nieuwe Burgerlijk Wetboek' (nr. 19 529) en het wetsvoorstel 'Invoeringswet titel 7.17 en titel 7.18 Burgerlijk Wetboek' (nr. 30 137) van belang.

A Bij eerste Nota van Wijziging van 21 juni 2000 (Kamerstukken II 1999-2000, 19 529, nr. 5) is aan artikel 7.17.1.13 (7:940 BW) een derde lid toegevoegd, luidende: 'Indien de verzekeraar de bevoegdheid heeft bedongen de overeenkomst tussentijds op te zeggen, komt de verzekeringnemer een gelijke bevoegdheid toe. De verzekeraar en de verzekeringnemer nemen daarbij een termijn van twee maanden in acht'. Als toelichting wordt in de Nota van Wijziging (p. 26-27) het volgende vermeld: 'Het komt nog al eens voor dat krachtens de polis de verzekeraar en de verzekeringnemer ongelijke opzegmogelijkheden hebben. Zo komt het voor dat de verzekeringnemer alleen kan opzeggen tegen de contractsvervaldatum, maar de verzekeraar ook tegen elke jaarlijkse premievervaldatum. Ook komt de verzekeraar nog al eens de bevoegdheid toe de overeenkomst tussentijds op te zeggen na het vallen van schade, terwijl die bevoegdheid de verzekeringnemer wordt onthouden. Het nieuw voorgestelde derde lid van dit artikel beoogt de opzegmogelijkheden voor beide partijen gelijk te doen zijn. Dit vooral om evenwichtige opzegmogelijkheden te creëren. Het belang daarvan voor de verzekeringnemer kan bijvoorbeeld daarin gelegen zijn dat deze ontevreden is over een afwikkeling van de schade. De mogelijke vrees - met name bij meerjarige contracten tegen een lagere premie - dat door het gelijktrekken van de opzegmogelijkheden de verzekeringnemer onder omstandigheden te gemakkelijk de overeenkomst tussentijds kan opzeggen, kan door de verzekeraar weggenomen worden door zijn eigen opzegmogelijkheden restrictief te formuleren'.

B Blijkens het Voorlopig verslag van de vaste commissie voor Justitie van 31 oktober 2003 (Kamerstukken I 2003-2004, 19 529, A, p. 4-5), de Memorie van Antwoord van 5 oktober 2004 (Kamerstukken I 2004-2005, 19 529, B, p. 13) en het Nader Voorlopig verslag van de vaste commissie voor Justitie van 22 februari 2005 (Kamerstukken I 2004-2005, 19 529, D, p. 5-6) is tijdens de behandeling in de Eerste

2007/025 Br

Kamer de vraag aan de orde gesteld of de verzekeringnemer of uitkeringsgerechtigde wel wordt beschermd tegen een al te willekeurige opzegging door de verzekeraar.

Als antwoord daarop is bij de Aanpassingswet (Kamerstukken II 2004-2005, 30 137, nr. 2) aan het slot van artikel 7.17.1.13 lid 3 de volgende zin toegevoegd: 'De verzekeraar kan slechts tussentijds opzeggen op in de overeenkomst vermelde gronden welke van dien aard zijn dat gebondenheid aan de overeenkomst niet meer van de verzekeraar kan worden gevergd'.

Deze slotzin is in de Memorie van Toelichting (Kamerstukken II, 2004-2005, 30 137, nr. 3, p. 7-8) als volgt toegelicht: 'Intussen past bij de verzekeringsovereenkomst in het algemeen wel dat de verzekeraar in beginsel terughoudend is in het hanteren van een bevoegdheid tot tussentijdse opzegging, zeker als er geen sprake is van kwade trouw bij de verzekeringnemer. Hetgeen men hier veelal ook zou kunnen afleiden uit bepalingen van het algemene vermogensrecht, leent zich ook voor een verzekeringsrechtelijke toespitsing. (...) De van verzekeraars te vergen terughoudendheid is tot uitdrukking gebracht in de voorgestelde toevoeging aan lid 3. In elk geval zal voldaan moeten zijn aan de in de verzekeringsvoorwaarden gestelde vereisten. Voorts zal de verzekeraar veelal zorgvuldig moeten overwegen of de omstandigheden voldoende ernstig zijn om opzegging te rechtvaardigen en moeten nagaan of in redelijkheid geen minder ingrijpende maatregel kan worden gevonden die evenzeer recht doet aan de belangen van beide partijen (...)'.
2. Op 31 oktober 2006 heeft PvdA-kamerlid Heemskerk aan de Minister van Justitie vragen gesteld over het tussentijds opzeggen van verzekeringen. Een van de vragen luidde: 'Geldt de voorwaarde, dat de verzekering alleen tussentijds opzegbaar is als daartoe een voldoende zwaarwegende grond bestaat, ook voor de verzekeringnemer?'. De Minister van Justitie heeft deze vraag als volgt beantwoord: 'Artikel 7:940 lid 3, eerste volzin, BW strekt er niet toe ook aan de verzekeringnemer een beperking op te leggen ten aanzien van de wijze waarop hij zijn opzeggingsbevoegdheid uitoefent. Nu hiermee bij het formuleren van de verzekeringsvoorwaarden rekening kan worden gehouden, behoeft voor nadelige gevolgen voor verzekeraars van deze bevoegdheid van de verzekeringnemer in het algemeen niet te worden gevreesd. Zou onder bijzondere omstandigheden een opzegging door de verzekeringnemer naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zijn, dan kan de verzekeraar zich daartegen op die grond verzetten (artikel 6:2 lid 2 BW)'. De door Heemskerk eveneens gestelde vraag of het feit dat de verzekeraar zich de bevoegdheid toekent om het contract tegen de jaarlijkse hoofdpremievervaldatum op te zeggen, terwijl de verzekeringnemer slechts het recht heeft om de verzekering op te zeggen tegen de contractvervaldatum (bij langjarige contracten) niet in strijd is met artikel 7:940 lid 3 BW, heeft de Minister van Justitie bevestigend beantwoord. Volgens de Minister van Justitie zal artikel 7:940 lid 3, eerste volzin, BW in zo'n geval meebrengen dat de verzekeringnemer, in weerwil van het feit dat de verzekeringsvoorwaarden slechts voorzien in opzegging door de verzekeringnemer tegen de contractvervaldatum, óók kan opzeggen tegen de jaarlijkse hoofdpremievervaldatum.

3. Op 16 december 2005 heeft Prof. Mr. J.H. Wansink een advies uitgebracht over de uitleg van het bepaalde in artikel 7:940 lid 3 BW. Wansink heeft in dit advies vermeld dat hij geneigd is de vraag, inhoudende of ook voor de verzekeringnemer geldt dat hij slechts tussentijds kan opzeggen indien hij aantoont dat de omstandigheden voldoende ernstig zijn om opzegging te rechtvaardigen, bevestigend te beantwoorden. Het in artikel 7:940 lid 3, eerste zin, BW neergelegde uitgangspunt van wederzijdse gelijkheid van rechten verdraagt zich naar de mening van Wansink slecht met de opvatting dat de verzekeringnemer als een "free rider" zonder meer zonder enige redengeving per 2007/025 Br

premievervaldatum de polis zou kunnen opzeggen, uitsluitend omdat de verzekeraar zich de bevoegdheid met zo veel woorden in de polisvoorwaarden heeft voorbehouden.

4. In zijn circulaire MSS 2007/04 van 29 januari 2007 heeft het Verbond van Verzekeraars alle bij hem aangesloten schadeverzekeringsinstellingen geïnformeerd over het door de Juridische Commissie Schade uitgebrachte advies inzake tussentijdse opzegmogelijkheden van de verzekeringnemer. Naar het oordeel van de Juridische Commissie Schade strookt de interpretatie van artikel 7:940 BW die de Minister van Justitie geeft in de beantwoording van de Kamervragen, niet met de toelichting die destijds door de wetgever bij dit artikel is gegeven. Het Verbond van Verzekeraars wijst er in zijn circulaire op dat het belang van de goede naam van het verzekeringsbedrijf gebaat is bij een zo consumentvriendelijk mogelijk handelen van verzekeraars en raadt de aangeslotenen derhalve aan, behoudens in die gevallen waarin sprake is van strijdigheid met de redelijkheid en billijkheid, zo ruimhartig mogelijk in te stemmen met de wens van een verzekeringnemer om de verzekeringsovereenkomst tussentijds te beëindigen. In zijn circulaire MSS 2007/05 van 2 februari 2007 heeft het Verbond van Verzekeraars, nadat hem vragen hadden bereikt over de uitleg van zijn circulaire van 29 januari 2007, onderstreept dat hij, met het advies ruimhartig om te gaan met tussentijdse opzeggingen, een algemene aanbeveling heeft willen doen aan zijn leden.

5. Artikel 7:940 lid 3 BW koppelt het opzeggingsrecht van de verzekeringnemer aan de opzeggingsbevoegdheid van de verzekeraar, welke bevoegdheid op zijn beurt weer is gebonden aan een polisbepaling. Artikel 7:940 lid 3 BW strekt er derhalve niet toe dat de verzekeringnemer onder alle omstandigheden de verzekering zondermeer kan opzeggen. De in een aantal tussentijdse-opzeggingszaken bij de Raad aangevoerde argumentatie dat een verzekering wordt opgezegd "omdat het nieuwe verzekeringsrecht in werking is getreden", is mitsdien ontoereikend.

6. In een aantal tussentijdse-opzeggingszaken is ook verband gelegd tussen (een verzoek tot) tussentijdse beëindiging van de verzekering door een nieuwe tussenpersoon en de provisieaanspraak die de oude tussenpersoon na overboeking van de verzekering naar de nieuwe tussenpersoon krachtens art. 17 lid 3 van de Wet Assurantiebemiddeling (oud) heeft behouden, welke aanspraak evenwel bij de beëindiging van de verzekering eindigt. In zijn arrest van 11 mei 1990, NJ 1991, 151 m.nt. MMM heeft de Hoge Raad geoordeeld dat niet is uitgesloten dat zich omstandigheden voordoen dat een verzekeraar die onverplicht (onderstreping RvT) meewerkt aan tussentijdse beëindiging van de verzekering, daarbij rekening heeft te houden met de gerechtvaardigde belangen van de oude tussenpersoon. In geval een verzekeraar ingaat op een redelijk verzoek van de verzekeringnemer tot tussentijdse opzegging, zal in beginsel geen sprake zijn van een tussentijdse beëindiging van de verzekering zonder geldige reden, met als gevolg dat een verzekeraar in een dergelijk geval in beginsel ook niet onrechtmatig handelt tegenover de voormalige tussenpersoon.

7. Bij meerjarige verzekeringsovereenkomsten is voorts het volgende van belang. Op grond van het tweede lid van artikel 7:940 BW kunnen de verzekeringnemer en, tenzij het een persoonsverzekering betreft, de verzekeraar een overeenkomst die is aangegaan voor een periode van meer dan vijf jaar, of die voor zulk een periode is verlengd, opzeggen tegen het einde van het vijfde jaar binnen die periode. Daarbij geldt een opzegtermijn van twee maanden. Van deze bepaling kan ingevolge artikel 7:943 lid 3 BW niet ten nadele van de verzekeringnemer of de tot uitkering gerechtigde worden afgeweken indien de verzekeringnemer een natuurlijk persoon is en hij de verzekering sluit anders dan in de uitoefening van een beroep of bedrijf. De Raad is van oordeel dat verzekeraars de particulieren die hun meerjarige verzekeringen tussentijds wensen te beëindigen, in voorkomende gevallen dienen te wijzen op het in artikel 7:940 lid 2 BW bepaalde.

Beoordeling van de onderhavige klacht

8. Hoewel een specifieke overgangsbepaling ontbreekt, volgt uit artikel 68a lid 1 OvnNBW dat een beroep op artikel 7:940 lid 3 BW op zichzelf reeds kon worden gedaan op 1 november 2005. Het standpunt van verzekeraar dat op de opzegging van

1 november 2005 het nieuwe verzekeringsrecht niet van toepassing is, is derhalve onjuist.

9. De Raad kan geen voor partijen bindende uitspraak doen omtrent de vraag of de in artikel 7:940 lid 3 BW neergelegde beperking, inhoudende dat de verzekeraar slechts tussentijds kan opzeggen op in de overeenkomst vermelde gronden welke van dien aard zijn dat gebondenheid aan de overeenkomst niet meer van hem kan worden gevergd, ook geldt voor de verzekeringnemer die, met een beroep op de eerste volzin van dat artikellid, de overeenkomst tussentijds opzegt. De uitleg van deze wetsbepaling is aan de rechter voorbehouden. Wel kan de Raad beoordelen of het door verzekeraar dienaangaande ingenomen standpunt in redelijkheid verdedigbaar is, omdat, zou dat laatste niet het geval zijn, verzekeraar de goede naam van het verzekeringsbedrijf schaadt. Zoals uit de Algemene beschouwing blijkt heeft Prof. Mr. J.H. Wansink zich op het standpunt gesteld dat het verdedigbaar is om ervan uit te gaan dat ook de verzekeringnemer slechts tussentijds kan opzeggen indien hij aantoont dat de omstandigheden voldoende ernstig zijn om opzegging te rechtvaardigen. Nu over dit punt gelet op dit advies en bij gebreke van richtinggevende rechterlijke uitspraken (indertijd) verschillende opvattingen verdedigbaar waren, is verdedigbaar het standpunt van verzekeraar dat klaagster - nu zij het bestaan van dergelijke omstandigheden niet voldoende heeft aangetoond - de verzekeringen op grond van artikel 7:940 lid 3 BW niet per premievervaldag kon opzeggen.

10. Voor zover klaagster zich voorts heeft beklagd over de tussentijdse beëindiging van de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering door verzekeraar, acht de Raad verdedigbaar het standpunt van verzekeraar dat verzekeraar tot deze beëindiging heeft kunnen overgaan nu klaagster niet heeft ingestemd met het door verzekeraar gedane voorstel om de verzekering op gewijzigde condities voort te zetten en klaagster verzekeraar zelf heeft verzocht de verzekering niet per 1 januari 2007 maar reeds per 1 januari 2006 te beëindigen.

11. Het bovenstaande voert de Raad tot de slotsom dat de klacht ongegrond moet worden verklaard.

De beslissing

De Raad verklaart de klacht ongegrond.

Aldus is beslist op 16 april 2007 door mr. E.M. Wesseling-van Gent, voorzitter, mr. J.G.C. Kamphuisen en mr. E.J. Numann, leden van de Raad, in tegenwoordigheid van mr. J.J. Guijt, secretaris.

De voorzitter:

(mr. E.M. Wesseling-van Gent)

De secretaris:

(mr. J.J. Guijt)